

Romunski kronski svet proučuje dunajske predloge

V romunsko vlado bo vstopilo več erdeljskih politikov

Bukarešta, 30. avgusta m. Romunski kralj Karol je za središčni svet kronskega sveta, na kateri so razpravljali predloge, ki so bili stavljeni na dunajski konferenci. Pričakujejo, da bodo sklepi kronskega sveta sporočeni šele danes. Kakor je bilo to vedno ob zgodovinskih važnih trenutkih, so seji kronskega sveta prisostvovali tudi stenografi, ki so stenografirali izjave posameznih političnih osebnosti.

Na dobro obveščenih mestih pravijo, da je kralj poslal na sejo kronskega sveta vse voditelje sedanjih in bivših političnih strank, in sicer je to svojo željo sporočil brzojavno. Odredil je tudi, da se mora za vsakega člana hitrejša priprava v Bukarešto niti dati na razpolago vse prevozne ugodnosti.

Bukarešta, 30. avgusta m. Agencija Rador poroča: Uradno poročajo, da so se v zvezi z evakuacijo Besarabije in severnega dela Bukovine nekateri ustanove preselile v notranjost države. Preselitev teh ustanov ne sme nikogar privedi do napadnih sklepov, ker vojska in oblast ostanejo še nadalje na svojih mestih. Poleg preselitve nekaterih važnih ustanov se preseljujejo v notranjost države tudi nekatera skladišča blaga.

Dunaj, 30. avgusta DNB: Dunajski razgovori zunanjih ministrov sil osi, z delegacijama Madžarske in Romunije teko naprej. Tako včeraj razen čisto formalnih sprejemov, osebnih stikov ni bilo razprave o obstoječih vprašanjih. Razgovori se bodo nadaljevali danes, vendar ni gotovo, če bodo konference v palači Belvedere. V poučenih krogih označujejo današnje razgovore kot neke vrste redno zasedanje, kar se da ugotoviti že po zunanjosti, ker nima nobenega določenega programa. Pri teh razgovorih gre dejansko za to, da se

najde platforma, s katere bi bilo mogoče zazreti nadaljne izgleda za uspeh. Ministra zunanjih zadev Nemčije in Italije sta razložila novo stališče s tem, da se sili osi hudo truditi, da bi zainteresirali stranki sami in določili načela njihovih življenjskih prostorov; trud Berlina in Rima daje mnogo nad za zgradnjo novega evropskega reda. Udeleženci na konferenci niso objekti politike sil osi, temveč so samo oblikovalci svoje lastne življenjske opredelitve.

Bukarešta, 30. avgusta m. TCP. Predsednik romunske vlade Gigurtu se še nadalje pogaja z uglednimi političnimi osebnostmi iz Erdelja, da bi stopile v novo vlado. Ker so pristali Maniuu odklonili vstop v vlado, omenjajo kot nova ministra Dragomira Rajana Popa ter profesorja Borgia.

Berlin, 30. avgusta m. Včeraj so na pristojnih mestih potrdili poročila, da je madžarsko letalo metalo bombe na romunsko ozemlje. Romunska letalska letala so ta madžarski bombnik prisilila, da se je spustilo ter je posadka zaprta. V zvezi s tem v nemških krogih pravijo, da je to osamljen primer in da niti malo ne bo vplival na razgovore, ki zdaj potekajo na Dunaju. Prav tako v Berlinu smatrajo za izmišljene vse vesti, ki pravijo, da Rusija nasprotuje sporazumu med Madžarsko in Romunijo. Te vesti — pravijo v Berlinu — izvirajo gotovo iz angleških virov ter zasledujejo vidne težnje. V zvezi s tem nemški krogi opozarjajo na poročilo »Timesa«, ki je v enem svojih člankov prikaževal Veliko Britanijo kot državo, ki želi da bi se Bolgarija in Romunija sporazumeli. Velika Britanija da upa, da bo to vprašanje rešeno na mirnem način v korist obeh prizadetih držav.

Berlin, 30. avgusta. AA. DNB: V včerajšnji izdaji piše »National Zeitung« o razgovorih na Dunaju, da sedaj ni čas, niti okoliščnosti za nepopolno rešitev. Nemčija in Italija sta v vojni, od katere zavisi bodočnost celokupne Evrope in narodov, ki v Evropi živijo. Interesirane države naj se zavedajo, da je sporazum potreben zaradi njih samih in zaradi vse Evrope.

Bolgarija bo plačala odškodnino za Dobrudžo

Sofija, 30. avgusta m. V dobro poučenih krogih izjavljajo v zvezi z romunsko-bolgarskimi pogajanjimi v Craiovi, da je med obema delegacijama prišlo do sporazuma in da se bo izpraznitev Dobrudže izvedla v petnajstih dneh in sicer od 15. do 30. sept. Isti krogi poudarjajo, da je pri pogajanjih v Craiovi romunska delegacija zahtevala 20 milijard levjev odškodnine. Tudi glede na to vprašanje je bil zdaj dosežen sporazum ter se je omenjena številka znižala na 4 milijarde levjev, oziroma na 2 milijardi levov, ki jih bo morala plačati Bolgarija.

Po poročilih, ki prihajajo v Sofijo iz Craiove, obema delegacijama povzročajo precejšnje težave še vedno nekatera finančna vprašanja. Zato imata finančna odbora obeh zastopstev neprestane seje.

Včeraj sta se v Craiovi sestala tudi vojska izvedenca obeh delegacij. Šef romunske delegacije Creceanu, ki je včeraj z letalom odpotoval v Bukarešto, se še ni vrnil v Craiovo. Romunski politični krogi smatrajo celo, da se je Creceanu pridružil romunskemu zunanjemu ministru Manoiulescu na njegovem potovanju na Dunaj ter da je med potjo dobil od njega nova navodila

pa izjavljajo, da bo sovjetska vlada ponovila proteste, če ne dobij iz Bukarešte zadovoljivega odgovora.

Kriza egiptске vlade

Atene, 30. avg. m. TCP. Vlada kriza v Egiptu traja še dalje kljub nasprotni izjavi egiptskega ministrskega predsednika. Zvedelo se je tudi, da je Hasan Sabri paša po prigranjanju Velike Britanije skušal sestaviti vlado nacionalne koncentracije. Pri sestavljanju takšne vlade pa je naletel na nepremostljive težave. Vavdistična stranka ne mara iti v vlado ter je proti temu, da bi se Egipt spustil v vojno. Prevladuje mnenje, da bo Sabri paša moral opustiti načrt za sestavo vlade nacionalne koncentracije in da se bo moral zadovoljiti z manjšimi spremembami sedanje vlade.

Letalski boji nad Anglijo in Nemčijo

London, 30. avgusta o. United Press poroča: Središčni letalski ministrstvo objavilo uradno poročilo, v katerem pravi, da so angleški bombniki opravili obsežne polete nad Nemčijo, Nizozemsko in zasedeno Francijo. Angleški bombniki so bombardirali razne vojaške naprave, zlasti pa važna industrijska središča okoli Berlina. Ostala angleška letala so napadla letalske tovarne pri

Leipzigu in pa središče Junkersovih tovarn v Dessau, ki je blizu Leipziga. Prav tako so bile bombardirane letalske tovarne pri Dortmundu in vojaške naprave severno od Bremena. Vsa angleška letala so se vrnila v svoja oporišča.

London, 30. avgusta o. Associated Press poroča: Poročilo letalskega ministrstva poudarja, da so središčni letalski letala drugič v tem tednu bombardirala Berlin in njegovo okolico. Po izjavah letalskega ministrstva, so bombe zadele naprave, ki so življenjske važnosti za nemško letalsko proizvodnjo.

London, 30. avgusta o. Včeraj je velika skupina nemških letal »Messerschmitt 109« priletela nad angleško obalo, kjer se je razvila takoj bitka z angleškimi letali »Spitfire« in »Hurricane«. Angleška letala so uporabljala strojnice, nemška pa so odgovarjala s topovskimi strelji. V nekaj minutah so padla tri letala na tla in eksplozija se je širila več milij daleč. Angleški letalec je moral z nekega letala skočiti v morje, kjer ga je rešil torpedni čoln.

London, 30. avgusta o. Ponoči so nemška letala zopet opravila več napadov nad angleško obalo. Bila so nad Walesom, kjer so bombe z nemških letal skušale predvsem poraziti vplivati na prebivalstvo.

V zadnjih dneh, pripovedujejo, da so nemške oblasti ustanovile nove oddelke v nemškem letalstvu. Ti oddelki imajo predvsem namen vznemirjati prebivalstvo.

London, 30. avgusta Reuter: Včeraj popoldne sta bili v pokrajini jugovzhodne Anglije sestreljeni dve nemški letali. Jugovzhodno obalo je preletelo okrog 200 nemških letal, ki so letela zelo visoko. Čim so se angleška letala spustila z njimi v borbo, so se vrnila, ne da bi metala bombe. V neki drugi pokrajini Anglije se je včeraj popoldne pojavila eskadrila 12 nemških letal, ki so letela proti Londonu. Angleška letalska letala so se z njimi spoprijela, prav tako pa jih je začelo obstreljevati protiletalsko topništvo. Sovražna letala so sinoči preletela jugovzhodno in jugozahodno angleško obalo.

London, 30. avgusta. Reuter: Obveščevalna služba letalskega ministrstva sporoča, da so v sredo zvečer angleška letalska letala vrgla preko 15 ton rusin in žažigalnih bomb na veliko tovarno letal znamke »Junkers« v Dessau. Bombardiranje je trajalo pol ure. Opaziti je bilo veliko požarov in slišalo so se močne eksplozije. Zdi se, da je tovarna močno poškodovana.

Kopenhagen, 30. avgusta. DNB: Neko angleško letalo je padlo in obsulo z ognjem iz strojnice nekaj danskih ribiških ladij v Severnem morju. Tako lastnik ribiške ladje »Ingol« pripoveduje, da jih je sredi lova napadlo neko angleško letalo. Krogle iz strojnice so popolnoma prerešale krmlilo in bok njegove ladje. Napad je bil tako nenaden, da se ni bilo časa skriti v notranjost ladje. Težko poškodovan je bil ladijski kuhar, ki so ga zadele štiri krogle.

Vesti 30. avgusta

Danski parlament je zopet začel zasedati. Vlada je predložila več zakonskih načrtov, zlasti bo parlament razpravljal o tistih Danijcih, ki živijo v tujini.

Te dni se v Solunu vrši velik mednarodni velesejem. Nemčija se je tega velesejma udeležila in ima na velesejmu svoj poseben paviljon. Grški listi udeležbo Nemčije na velesejmu zelo pozdravljajo.

Nemški gospodarski minister Walter Funk bo obiskal velesejem v Bratislavi in si ogledal ob tej priliki važnejše gospodarske ustanove na Slovaškem.

Na Slovaškem so ustanovili posebna »leteča sodišča«, ki po naglem postopku sodijo vse navijačce cen. Ta »leteča sodišča« krožijo stalno ob naselja do naselja in budno opazujejo delovanje trgovcev.

Italijanski vojni minister je v sporazumu z drugimi ministri objavil nove podrobne določbe o načinu zatemnjevanja v Italiji. Na ta način veljajo enaki predpisi za področje cele Italije.

Reuter je objavil včeraj poročilo, ki pravi, da so angleška letala, ki so vzletela z ladje nosilke letal, napadla zalogo petroleja ob norveški obali.

Ameriška vlada namerava odkupiti obširna zemljišča ob Panamskem prekopu. Tam bo naredila razne utrdbe. Ameriška vlada se najbolj zanima za Kokosove otoke, ki pripadajo Costarici, in pa za otočje Galapagos, ki pripada Ecuadoru.

Dopisnik ameriškega lista »New York Herald Tribune« poroča svojemu listu, da si je ogledal vse dele mesta Berlina, da bi ugotovil posledice napadov angleških letal. Dopisnik pravi, da mu nihče nikjer ni mogel dati prav nobenih poročil o eksplozijah ali požarih.

Francoski tednik »Gringoire« zahteva radikalno čiščenje v francoskem zunanjem ministrstvu. List pravi, da ne veruje v to, da bi se francoski diplomati iskreno kesali. Francosko zunanjo politiko so vodili ljudje, ki so se vedno varali in ki so krivi vseh francoskih diplomatskih porazov. Prav tako zahteva list, da naj se uvede preiskava o uporabi francoskih dispozijskih fondov. Novo zvezo tekstilne industrije so ustanovili v Belgiji. Zveza ima sedemnajst članov, načeljuje ji pa neodvisen predsednik. Zveza bo razdeljena na več odsekov, ki bodo skrbeli za to, da se belgijska tekstilna industrija oživi.

Posredovanja za mir ni

Berlin, 30. avg. m. Z ozirom na poročila, ki pravijo, da bo sv. oče začel novo akcijo za mir s predsednikom Združenih držav Rooseveltom, na berlinskih pristojnih mestih pravijo, da jim o tem ni ničesar znanega. Prav tako je berlinska nunciatura izjavila, da sv. oče ne namerava podvzeti nobene akcije za mir.

Francoske kolonije, ki se bore proti Nemčiji

London, 30. avgusta. o. United Press poroča, da je imel general de Gaulle včeraj govor po radiu, v katerem je izjavil, da so sedaj stopile na stran Anglije poleg Čada še francoske kolonije Kamerun, Nova Kaledonija in Novi Hebrid. General je izjavil, da lahko ta korak francoskih kolonij v Afriki spremeni razvoj vojne v Afriki. Stalna pripravljenost Švedske

Amerika še izvaža v Evropo

Buenos Aires, 30. avg. DNB: Po vesteh, ki so prispele semkaj, v Paragvaj bolj in bolj prevladuje prepričanje, da naj trgovina z Evropo predstavlja glavni faktor južno ameriških držav. »La Tribuna« poudarja, da se bo Paragvaj kakor tudi ostale ameriške države najprej brigal za čezmorsko trgovino, ker zaradi enakih pridelkov v novih ameriških državah ni mogoča zamenjava dobrin. Novi svet je vezan na Evropo, pa čeprav ta hodi po drugih političnih potih.

Bern, 30. avg. DNB: Z velikim zadovoljstvom se doznava, da so pripadle štiri ladje, natočene z žitom in premogom. Ladje so pripadle iz Amerike v neko italijansko luko in je blago namenjeno Švici. Neka druga ladja je pripeljala v neko jugoslovansko pristanišče s tovorom bencina, ki ga bodo prepeljali v Švico skozi Italijo.

Milan, 30. avg. AA. Stefani: »Popolo d'Italia« je v včerajšnji drugi izdaji objavil članek, ki pravi, da so v Londonu začeli objavljati ukaze, s katerimi hočejo angleški narod še naprej prepričevati, da je Anglija »na poti zmage«. O tem hočejo prepričati ves svet, zlasti pa Ameriko. To pišejo tisti, ki so že postali kup razvalin in v svojih uradnih poročilih ne vedo več, koliko mest je v Nemčiji in Italiji spremenjenih v razvaline. Toda kadar se govori o razvalinah, naj pokaže izjava ameriškega časnika »Knickerbocker«, ki ni mogel prikriti resnice o bombardiranju nemškega letalstva v Angliji, čeprav Nemčiji ni naklonjen. V eni izmed brzojav, ki jih je poslal iz Londona, pravi, da je hodil dve uri kar naprej med razvalinami. Knickerbocker je pozabil povedati še to, da je bil preveč truden, da bi hodil še naprej.

London, 30. avgusta. AA. Reuter: Letalsko ministrstvo sporoča: Naša letalska letala so se spoprijela z večjo skupino sovražnih letal, ki so se približala obali skupine Kent. Manjša skupina sovražnih letal je priletela v notranjost. Sredi sovražnih letalskih oddelkov ponovili svojo delavnost v isti pokrajini. Naša letala so se z njimi zopet spoprijela. Po vesteh, ki so prispele do sedaj, so naša letala sestrelila 9 sovražnih letal. Naše protiletalsko topništvo je sestrelilo eno letalo, ostala letala pa so sestrelili naši lovci. Izgubili smo tri letala.

Nemško in italijansko opozorilo v Moskvi

Sovjeti dolže Romunijo, da izživa

Bukarešta, 30. avgusta. o. Reuter poroča, da se v Bukarešti nemudno izjavlja, da bosta Nemčija in Italija opozorili sovjetsko vlado na dogodke ob romunski meji. Ta namera sicer uradno od nikoder ni potrjena, vendar pa izjavljajo v Bukarešti, da bi bil tak korak v Moskvi verjetno izveden. V Bukarešti izjavljajo, da bosta danes Molotova obiskala nemški in italijanski veleposlanik v Moskvi in mu uradno sporočila, da leži Romunija v nemški in ne sovjetski interesni sferi.

Moskva, 30. avgusta. o. Tass objavlja, da je sovjetski poslanec Dekanozov, predsednik zunanje-političnega odbora v sovjetskem parlamentu, izročil romunskemu poslaniku v Moskvi Gafencu protestno noto proti izjavam romunskih čet na novi sovjetski meji. Po teh izjavah bi naj romunske čete streljale na sovjetske čete in tudi drugače izvajale rdečo vojsko. To noto je Dekanozov izročil že 19. avgusta.

Včeraj pa je Dekanozov izročil še eno protestno noto Gafencu. V tej noti trdi Dekanozov, da so romunski vojski zopet izživali rdečo vojsko

in da so romunska letala letela nad sovjetskim ozemljem. Sovjetska vlada odklanja vso odgovornost, ki bi lahko nastala iz teh incidentov.

Gafencu je takoj poslal to protestno noto romunski vladi in čaka sedaj na odgovor iz Bukarešte. Romunska vlada pa naj v odgovoru sporoči, da je že naročila svoji vojski ob sovjetski meji, da se ti spopadi ne smejo več ponoviti. Gafencu pa je že takoj odgovoril, da so bili rdeči vojski tisti, ki so prvi streljali, in da so boljševiška letala prva kršila romunsko suverenost. V Moskvi

Evropske posesti v Ameriki so prešle pod upravo ameriških držav

Sumner Welles je predsednik k vrhovnega upravnega odbora

Washington, 30. avgusta. o. United Press poroča: Vojski odbor senata je z 20 proti 4 glasovom odobril zakonski načrt o uvedbi splošne vojaške dolžnosti. Vojaška dolžnost objema vse moške od 21. do 44. leta starosti. Ko bo šel kongres sprejeti ta zakon, tedaj bosta obe zbornici skupno morali odobriti novi zakon.

Washington, 30. avgusta. g. United Press poroča: Državni tajnik in zunanji minister Cordell Hull je včeraj izjavil časnika, da bo Welles zastopal Združene države v časnem odboru, ki bo upravljal evropske posesti na zahodni poluti. Te evropske posesti bo prevzela vlada Združenih držav iz varnostnih razlogov.

Washington, 30. avgusta. o. Uradno poročilo, ki določa Sumnerja Wellesa za upravnika evropskih posesti na zahodni poluti, pravi, da je bil ta sklep sprejet sporazumno s sklepi, ki so bili sprejeti na panameriški konferenci na Havani dne 30. julija 1940.

Resolucija, ki je bila tedaj sprejeta v Havani, pravi, da mora vsaka ameriška država poslati v upravni odbor svojega zastopnika. Predsednik te upravne komisije bo imenovan takoj, ko bosta dve tretjini ameriških držav določili svoje zastopnike v upravnem odboru, ki bo prevzel evropske kolonije. Ker je sedaj Sumner Welles imenovan za predsednika te komisije, je s tem tudi ugotovljeno, da sta dve tretjini ameriških držav že imenovali svoje zastopnike.

Vse določbe o upravi evropskih posesti, ki so v Ameriki, pa so samo začasne. Resolucija o upravi evropskih posesti, ki je bila sprejeta v Havani, se bo na ta način začela izvajati. Nobena evropska država ne bo mogla poslej uveljaviti svoje posesti ali svojega nadzorstva nad temi kolonijami, dokler ta vseameriški odbor ne bi odločil prej o usodi kolonije.

Vlada Združenih držav Severne Amerike pa izjavlja še posebej, da nikdar ne bi priznala posesti ali nadzorstva nad temi kolonijami katerikoli izvenameriški državi. Ameriške države si pridržujejo pravico, da same odločajo o varnosti in usodi

evropskih posesti v Ameriki, dokler položaj v Evropi sam ne bo obnovil statusa quo in dokler stari lastniki kolonij ne bodo mogli izvajati vseh svojih pravic.

V Washingtonu tudi izjavljajo, da je bil Sumner Welles imenovan za to tako hitro za predsednika uprave policije, ker se položaj zelo hitro razvija in se morajo ameriške države zavarovati pred slehernim presenečenjem. Obramba ameriških držav zahteva, da vse ameriške države postopajo v tem vprašanju čim bolj solidarno. Odbor se mora pod Wellesovim predstvom sestati čim prej, ker to zahtevajo sedanje razmere.

Upravni odbor pa bo lahko popolnoma izvajal svoje pravice šele tedaj, ko bosta dve tretjini ameriških držav ratificirali resolucijo, ki je bila sprejeta v Havani. Ko bo resolucija ratificirana, se bo odbor imenoval »Vseameriški odbor«.

Washington, 30. avgusta. (Reuter.) Senat je sprejel zakonski načrt, ki predvideva 5 milijard 330 milijonov dolarjev za narodno obrambo. S tem denarjem bo zgrajenih 200 različnih vojnih ladij in 14.394 letal, namenjenih ameriški vojski in mornarici.

New York, 30. avgusta. (Tass.) Kakor je izjavil kanadski minister za narodno obrambo bo 15. septembra formirana četrta kanadska divizija.

Stalna pripravljenost v Švedski

Stockholm, 30. avgusta. AA. DNB: Finančni minister je v svojem sinočnem govoru poleg drugega tudi rekel, da stalna pripravljenost od avdeškega naroda ne zahteva samo osebnih, ampak tudi gospodarskih žrtv. Minister je dalje govoril o nabavkah za vojsko in je rekel, da so samo avgusta meseca znašali ti izdatki 150 milijonov kron. Na koncu je minister rekel, da naj se Švedski sprijazni s tem, da so gospodarske prilike težke in da naj se vsak prilagodi tem prilikam.

Ljubljana od včeraj do danes

Ljubljana, 30. avgusta. Na Barju so včeraj valovile visoke v zraku pajčolanaste meglice, ker je znamenje, da se vreme kmalu preobrne in da dobiti dež. Čez noč je nastopil vremenski prevrat tako, da je proti jutru prišel naliv, ki je znatno pomagal vrtove, gredice in njive. Lepo vreme je bilo drugače prav ugodno, da je začel fízol, ki je letos prav dobro obradil, lepo zoreti in tudi paradizniki so si zaradi toplote znatno pomagali, da so začeli rdečiti. Davi je bilo drugače vsenaokrog oblačno. Posebno jugozapadna stran je bila še vedno zastrta s črnimi oblaki. Vse kaže, da prihaja jesen v deželo, z njo pa tudi val mladine na srednje šole.

Naval na davčne urade

Srednješolski dijaki in njih starši sedaj kar v trumah prihajajo na mestno davkarico, ki ima svoje starinske prostore tam na Vodnikovem trgu v starodavnem poslopiju. Velik je tam drevi. Vsaka stranaka mora za uradno potrdilo glede višine davkov, ki ga morajo dijaki predložiti pri vpisovanju na srednjih šolah, plačati 10 din za prošnjo in 20 din za kolek na potrdilo. Na ta način dobi državni fiskus prav čisto denarce v svojo blagajno. Dnevno pride na mestno davkarico do 200 strank in še več. Pa tudi davčno upravo za ljubljansko okolico, ki uraduje v pritličju justične palače ob Cigaletovi ulici, je te dni znaten prirastek strank, ki iščejo poizkusa potrdila. Ljudje morajo na nje dolgo čakati. Poznavalci razmer zatrjujejo, da bosta obe davčni upravi izdali letos nad 6000 takih uradnih potrdil. Blagajna bo dobila tako-le okoli 200.000 din.

Kopaliska sraka za mrežami

Ribničar, 31-letni Luce Ambrožič je tip pote-puha in drznega zmikavca. Zasnuje svoje tatvine na prav originalne načine. Je prava sraka, ki rada znaša najrazličnejše blago in zlatino na svoj dom. Pred dnevi smo že poročali, da je bila na kopalšču »Ilirije« izvršena večja tatvina v neko kabino. Tat se je okoristil z vsemi stvarmi tako, da sta kopalca ostala brez obleke. Tat je prišel do garderobke in zahteval na prav samozavesten in vljuden način ključ od te kabine. Gospod je vstopil v kabino in pobral obleko, nekaj denarja in še druge stvari. Kopalca sta bila oskodbena za okoli 1.200 din.

Tat se je znal pri svojem poslu prav zvito izmuzati. Ko je bil gotov, ko je na sebe oblekel kopalčev obleko, je kabino zaklenil in ključ mesto garderobke oddal vratarju.

Tat pa se je te dni sam vjel na limanice. Misleč, da ga niko ne pozna, da se mu znova posreči njegov trik vlamljanja v kabine, je v terek ponovno prišel do garderobke in zahteval ključ od neke kabine. Gospa ga je takoj spoznala. Poklicali so stražnika, ki je kopalisko srako odvedel na glavno policijo. Na kriminalnem oddelku so bili kmalu zaključeni računi z Ambrožičem. Odomati je moral, ko je priznal tatvino, v sodne zapore. Pri tatu so dobili še vse stvari razen denarja, ki ga je zapravil. Ambrožič, ki je petkan in šaljiv Ribničar, je pravil, da je že prehodil mnogo sveta, da je bil v Ameriki, na Japonskem in Kitajskem in da pošteno živi, ker si je prihranil precej »dolarjev«.

Nesreča na tovarnem kolodvoru

Na glavnem tovarnem kolodvoru je sedaj v času živahnih kupnih velikansko vrvenje in delavci neprestano premetavajo razno blago s tovarnih voz v skladišča ali pa iz skladišč na vagonce. V Brejčevi ulici št. 16 stanujoči železniški delavec, 22-letni Danilo Radepeč je zaposlen v skladiščih tovarnega kolodvora. Včeraj ga je dohitela nesreča, da se mu je zvalil težak sod na desno nogo in mu je močno poškodoval. Prepeljan je bil na kirurški oddelke splošne bolnišnice.

Reševalna postaja drugače ni od včeraj do davi zaznamovala nikakih drugih nesreč in poškodb.

Nove tatvine koles

Kolesarski tatovi so postali pravcata nadloga za poštno kolesarje, ki niso več varni, da jim kdo teh tipov ne odpelje kolo brez njihovega dovoljenja. Na policiji so prav te dni zopet zaznamovali več novih tatvin moskih koles.

Besede kralja Aleksandra I. Da se oddolžijo spominu svojega bivšega vrhovnega zapovednika Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelji ob odkritju njegovega spomenika v Ljubljani, bodo izdali našim vojnim prostovoljci zbirko vseh kraljevih zgodovinskih govorov, manifestov, pism in izjav kot 3. zvezek svoje »Dobrovoljske knjižnice« pod naslovom: **Besede kralja Aleksandra I.** Opozorjamo že sedaj občinstvo na to zbirko, ki je došel Slovenci še nismo imeli. Knjižnica izide prihodnji teden v omejeni nakladi in se bo prodajala na dan odkritja spomenika in pozneje po ljudski ceni 10 din. Naroča se pri okrajni organizaciji vojnih prostovoljcev v Ljubljani, Franciškanova ulica 10.

Bilo je v terek popoldne. V vežo gostilne »Pua Ane« na Sv. Petra cesti je postavil Stanek Praznik svoje kolo, znamke »Dürkopp«, vredno 1000 din. Kolo ima tovarniško številko 211.440. Ko je kolesar, mu je med tem časom tat kolo odpeljal. — Na dvorišču hiše št. 20 v Okiškega ulici je imel France Burgar postavljeno svoj kolo, znamke »Zerla«, vredno 800 din. Kolo ima tovarniško številko 53.815. Tat mu je kolo izmaknil. — Znamenita je gostilna »Francija« v Kolodvorski ulici. Tja zahajajo mnogi ljudje. Blaž Novak je pustil na dvorišču te gostilne svoje kolo, znamke »Perfekt«, vredno 800 din. Kolo nosi tovarniško številko 274.560. Tudi to kolo si je prilastil nek neznan tat. — Posebne vrste kolo, znamke »Siema« je bilo izpred OUZD na Miklošičevi cesti odpeljano Ivanu Zajcu. Kolo je vredno 600 din in je bilo že precej obrabljeno.

Drugeče večje tatvine niso bile prijavljene ljubljanski policijski upravi.

Razstava zaščite pred letalskimi napadi

I. Razstava zaščite pred letalskimi napadi v paviljonu »J« bo brez dvoma ena najaktualnejših in najpomembnejših razstav v okviru jesenske prireditve ljubljanskega velesejma v času od 31. avgusta do 9. septembra. Kakor že omenjeno, bo ta razstava nameščena v paviljonu »J«, ki bo za to priliko razdeljen v tri oddelke. V prvem oddelku bodo razstavljeni različni tipi javnih in hišnih zaklonišč, tako da bo obiskovalcem, ki si namenjavajo v hiši zgraditi zaklonišče, ob pogledu nanje, odločitev za pravi in najprimernejši tip hišnega zaklo-

Hudo nazadovanje male obrti na podeželju

Slov. Bistrica, 27. avgusta.

Kljub raznim odredbam in določbam, ki jih izdajajo merodajne oblasti v zvezi s sedanjim težkim položajem, ni mogoče zamašiti nekaterih vrzeli, ki nastajajo v tistih gospodarskih področjih, katera so odvisna od splošnega gospodarskega stanja. Zdi se celo, da so sicer mnogi hvalevredni ukrepi oblasti brez večjega uspeha, ker nastajajo dan za dnem nove težave, ki bi se jih morali vsaj v neki meri že vnaprej preprečiti.

Obrtniški stan dandanes na podeželju doživlja hudo preizkušnjo, ker so mu pogostokrat kar v eni sapi odvzete vse možnosti za dober napredek. Nekateri panoge se rinejo naprej, mnogo pa jih je zaostalo že tako daleč zadaj, da bo moralo preteči kakih pet let dobre konjunkturo, preden bodo prišle v vsakdanji tir.

Naravnost katastrofalno je prizadel današnji čas gostilničarstvo v podeželju. Odkar vino ni šlo več v denar in so ga pričeli vinogradniki točiti na drobno po kletih, je utihnil veseli živ-zav, ki se je prej vedno razlegal iz podeželskih gostilnic. Zaradi hudih trošarinskih in davčnih obremenitev prodaja naš podeželski gostilničar — v sredini vingradov — vino po 8, 10 in 12 din liter, dočim ga je mogoče pri vinogradniku dobiti od

Svojo svakinjo je okradel

Maribor, 29. avgusta.

Danes sta se pred sodnikom poindencem mariborskega okrožnega sodišča zagovarjala delavec Alojz Ornik iz Sp. Dupleka in 42-letni mali posestnik Franc Drog, tudi iz Sp. Dupleka. Orniku je obtožnica očitala, da je svoji svakinji ukradel 2120 din. Drogu pa, da je del tega denarja od Ornika vzel, čeprav je vedel, da izvira iz tatvine.

Ana Ornikova je meseca avgusta 1938 od svojega očeta dobila 4500 din dote. Do konca decembra je od denarja toliko porabila, da ji je ostalo še 2120 din, katerega je imela spravljena v svoji postelji. Za to skrivališče je vedel le njen svak. Ko se je meseca decembra lanskega leta zopet mudil pri njej na obisku, ji je v trenutku, ko je svakinja odšla iz sobe, izmaknil ves njen denar v znesku 2120 din. Takoj naslednjega dne je od tega denarja 1000 din izročil Drog, ki ga je po njegovih izpovedih tudi k tatvini nagovoril.

Ornik je pri razpravi tatvino odkritosrčno priznal. Drog pa je pri zaslišanjih s strani orožnikov trdil, da od Ornika ni dobil nobenega denarja, in da je 1000 din, ki jih je v resnici imel, zaslužil pri splavih, ki jih je vozil. Pred sodiščem je svoj zagovor spremenil in izjavil, da je denar dobil za kravo, ki jo je prodal. Orožniki so ugotovili, da nikdar ni vozil splavov in da je kravo prodal že pred dvema letoma. Vse to dokazuje, da je zagovor jalov.

Sodnik je Ornika obsodil na 4 mesece zapora, pogojno na 4 leta; Drog pa, ki je bil zaradi tatvine že predkaznovan in so ga oblasti označile za pijanca in delomrčnega, pa na 8 mesecev strogega zapora in 120 din denarne kazni ter na 3 leta izgube častnih pravic.

niša dosti lažja. Prav tam bodo imeli tudi priliko na razstavljenih modelih podstrij nazorno videti, kako naj uredi doma svoje podstrešne prostore, da bo v primeru letalskega napada nevarnost požara čim manjša. V istem oddelku razstavlja Kranjska industrijska družba na Jesenicah železna zaščitna vrata, ki neprožno zapirajo vhod v zaklonišče, trdka »Antignu« iz Guštana pa svoje preparate za impregniranje lesa, da postane ta negorljiv. V rotundi, ki tvori oddelek zase, bo prikazana zaščitna jarna in zasebne elektrike in plinske razsvetljave, pa tudi hišnih petrolejek, kar je posebna važnost za prebivalce krajev, ki so še brez električnega toka. V rotundi bodo obiskovalci na razstavljenih svetilih mogli videti, kako je treba ob letalskem napadu pripraviti zatemnitev luči izlozob, napisnih transparentov, vozil ter luči po zasebnih hišah in prielkih, kakšni vodnjaki so varni in kako morajo biti grajeni, da bojni strupi ne prodro do vode na dnu in je ne okužijo. Tamkaj bodo tudi razstavljene sirene za javljanje alarma, kakor tudi vse orodje za »avro, industrijsko in hišno gasilsko zaščito, na kar opozarjamo zlasti gasilska društva na deželi, da si to razstavo po svojih zastopnikih v čim večjem številu ogledajo. Film o letalskih napadih, ki ga je izdelal vojni geografski zavod v Belgradu in katerega bodo vrteli v okviru protiletalske zaščitne razstave vsak večer na prostem pred paviljonom »K« je že na poti v Ljubljano.

Revizija finančne uredbe o hrvaški banovini

Zagreb, 30. avgusta. j. Včeraj sta se v Zagrebu sestala finančni minister dr. Sutej in predstojnik finančnega oddelka banske oblasti Franolič in sta razpravljala o raznih finančnih vprašanjih hrvaške banovine, posebej pa o reviziji finančne uredbe hrvaške banovine, s katero so bili finančni posli preneseni z vlade na bansko oblast. Hrvatje poudarjajo, da je revizija neizogibna sprito novih povečanih izdatkov banske oblasti za povišanje prejemkov uradništva in upokojence. To povišanje zahteva novih 70 milij. din. Kakor znano, je po uredbi o prenosu financ dobila hrvaška banovina le trošarino na vino in žganje, ki naj bi vrgla 130 milij. din. Sedaj pa se je pokazalo, da bo dohodek od teh trošarin mnogo manjši, kakor so predvidevali. Zaradi tega so v Zagrebu mnenja, da je nastopila neizogibna potreba, da se banovini odstopijo še nekatere državne trošarine, kakor na primer davek na poslovni promet, trošarine na električni tok in sladi. Potrebno je, po mnenju zagrebških krogov, dati hrvaški banovini tisti znesek, ki ga ona plačuje, namreč 29%, in še dodatek za voljo višjih izdatkov, ki jih povzroča zvišanje življenjski standard vseh ljudi, ki so odvisni od banovine. Utemeljitev s strani hrvaških strokovnjakov se glasi tako, da prebivalstvo v banovini troši sedaj več elektrike, obute, obleke in ostalih stvari, za katere se plačuje državna in ne banovinska trošarina. Razen tega zahtevajo Hrvatje, da se razdeli imetje 52 državnih skladov, o čemer so se bili pogodili že pred osmimi meseci, pa uredba še sedaj ni izvršena. V Zagrebu poudarjajo, da je na to poglavje mislil tudi hrvaški ban dr. Subašić, ki je v svojem govoru v Božjakovini ugotovil, da je bilo vse, kar je bil v prvem letu sporazuma stopeno za izvedbo sporazuma, bolj pasivnega značaja.

Drobne vesti

Zagreb, 30. avgusta. j. V hrvaški banovini so dolgo preračunavali, v kolikšni meri bi povišali prejemke banovinskega uslužbenstva sprito dejstva, da je osrednja vlada povišanje že odobrila za 1. septembra. Sprva je bilo rečeno, da bo hrvaška banovina izdala svojo uredbo in da bo po posebnem ključu razdelila povišanje. Sedaj pa je bila objavljena uredba, ki razširja velikost uredbe, s katero je osrednja vlada dala povišanje, tudi na ozemlje hrvaške banovine. Elekt povišanja znaša okrog 70 milij. din.

Zagreb, 30. avgusta. j. Zgled Batovih podjetij, ki skušajo pod svoje okrilje zajeti ne samo svoje delavstvo, temveč skušajo prevzeti neke vrste pokroviteljstvo in vodstvo vsega kulturnega življenja v svojem kraju, je potegnil za seboj že več velikih jugoslovanskih podjetij. Med prvimi posnemovalci je bila Kranjska industrijska družba na Jesenicah, ki je organizirala nedavno velik kulturni festival. Sedaj pa se je oglasila tudi znana tekstilna tovarna »Tivar« iz Varaždina. Podelila je 2 milij. din v poseben sklad, ki bo spravljen pri Industrijski zbornici v Zagrebu. Iz tega sklada se bodo podpirala vsa kulturna stremeljenja na Hrvaškem, zlasti pa ljudska prosveta. Prednost pri tem skladu ima mesto Varaždin.

Belgrad, 30. avgusta. j. V ministrtvu za trgovino in industrijo pripravljajo uredbo o organizaciji proizvodnje in prometa v državi. Uredbo mora še prereseti vlada, potem pa bo takoj objavljena. Uredba vsebuje vsem predpise, ki se nanašajo za načrtno gospodarstvo v naši državi. Ta uredba bo ena najvažnejših od vseh uredb, ki jih je vlada že pripravila in katere spadajo v vrsto gospodarskih reform. Vse uredbe bodo postopno objavljene in bodo obsegale celotno gospodarsko in socialno življenje, in sicer na ekonomsko socialnih načelih, na katerih sloni delo sedanje vlade.

Svojega nezakonskega otroka pustila brez oskrbe

Maribor, 29. avgusta.

Orožniki v Studencih so bili opozorjeni na brezsrčno nezakonsko mater Katarino Šauperl iz Pekar pri Mariboru, ki se je pred časom preselila v Pekar. Šauperlova je živila v divjem zakonu z Ivanom Kranjem. Oba sta živila pri njegovi materi. Lepega dne pa si je Šauperlova nekaj iz misli, pustila otroka in se odselila v Pekar. Z njo je odšel tudi Kranj, kjer sta se zopet znašla. Otroka je brezsrčna mati kar pustila pri materi svojega priljeznika. Pet tednov se za otroka nikdo ni dosti brigal. Vsega zapuščene in bolnega so ga našli orožniki, ki so ga šli pogledat, čim so o tem žalostnem primeru bili obveščeni. Šauperlova je orožnikom, ki so jo zaslišali, pravila, da je od otroka zbežala, ker ni hotela več poslušati zmerjanja starega Kranja. Jožeta Kranjčeva pa je trdila, da ni imela sredstev, da bi skrbela za tujegega otroka, ki je sedaj v nevarnosti, da umre. Sedaj ga je Šauperlova vzela k sebi v Pekar.

koj določiti niti vrstnega reda, niti ni računala časov, ki so jih dosegli posamezni dirkači. To bo komisija storiła šele tekom današnjega dne.

Danes dirkači nadaljujejo progo iz Zvonika v Sarajevo, kjer je cilj druge etape.

Tu je pretrgal etavek, ker je nekaj zamislil. Vse oči so se obrnile proti zidu sosednje sobe.

»Ali ste tudi vi ališali?« je vprašal Calam.

Slad ni ničesar odgovoril, temveč je še naprej napejal ušesa. Sedaj je tisti glas ponovno zaslišal kot pritajeno stokanje.

»Za božjo voljo, tišta dedical! Prav res! Bila je v pisarni odvetaika Staridgea.«

Nadzornik Scotland Yarde ni niti končal stavka, temveč je urno stekel po hodniku. Vrata sobe Sally Ruvanove so bila zaprta in zaklenjena, ko pa je potrkal, se je spet ponovilo tisto stokanje. Ne da bi samo trenutek omahoval, se je Slad vrgel z vso težo svojega telesa v vrata. Tangle so popustila. Vstopil je v sobo in prižgal luč. Na postelji je ležal mrtel Sally, zvezan za zamašenimi ušni estoj polbrat... Edvin.

Osemnajsto poglavje.

Kje je tajnik Bandillo?

»Tri sto zlojiev!« je vkleknil Calam in si obrisal čelo.

Edvin, katerega so hitro odvezali, se je vsedel na posteljo in pogledal vse, ki so stali okrog njega. Oprezo je otipaval svojo glavo. V njegovih očeh so brali strašen bes.

»Če mi pride v roke tisti, ki me je tako usekal po glavi,« je rekel, »tistemu se ne bo dobro godilo.«

»Torej vi ne veste, kdo bi to bil?« ga je vprašal Slad.

»Nisem niti šlišal, ko je odprl vrata...«

»Tako... Kaj pa iščete v sobi svoje sestre?«

»Hotel sem jo nekaj vprašati, nič drugega.«

»Kaj ste jo hoteli vprašati?«

»To je moja stvar in o tem nisem dolžan pripovedovati,« je odgovoril uporno. »Meni je že zadosti te preklete hiše, sit sem je in rad bi že enkrat odšel.«

»Niste vi edini, dragi moj,« mu je odgovoril Slad. »Toda vi ne boste odšli daleč, če nam prej ne boste povedali in odgovorili na nekaj vprašanj.«

Edvin ga je ostro pogledal.

»Vprašajte, kar hočete, toda vedite, da vam ne bom povedal, kaj sem hotel vprašati Sally.«

Slad ga je ostro premeril od nog do glave.

»Pustite to izmotavanje. Kje je vaša sestra?«

»Kako naj to vem?«

»Mar je ni bilo tukaj, ko ste vi prišli semkaj?« je vprašal detektiv.

»Ne. Vrata niso bila zaklenjena. Ko sem prižgal luč, sem sprva mislil, da sem se zmotil in da sem stopil v napačno sobo, toda takoj nato sem zagledal torbico na mizi...«

»Stojte!« ga je prekinil Slad. »Ali je bila torbica zares na mizi?«

Edvin ga je pogledal nekoliko zmedeno in hladno.

»Kaj hočete s tem vprašanjem?« ga je vprašal malce prezirljivo.

»Torbice sedaj ni več. Ali ste jo vi vzeli?«

»Ali mislite, da sem jo jaz ukradel? Kaj pa sploh mislite o meni?«

»Mislim, da ste lopov, če že hočete vedeti.«

»Tako? Aha? Bistroumen sklep nekega detektiva,« se mu je rogala Edvin. »No, pa dobro. Kam sem že vrgel torbico? Vsekakor sem samega sebe mahnil po glavi, da so se mi zvezde zablišale pred očmi. Prav gotovo sem samega sebe uklenil in zvezal, kakor v kakšni varijetjski prireditvi, samo da bi vas spravil na napačno sled. Čujite, če bi vas hotel nalimati, mi ne bi bilo treba...«

»Molčite!« se je zadržal nad njim Slad.

»Če niste vzeli torbice, pomeni, da jo je

vzel tisti, ki vas je napadel. Ali veste, kaj je vaša sestra imela v torbici?«

Edvin se je pripravljaj, da bi izrekel spet novo pozmehljivo pripombo, toda v zadnjem trenutku se je premislil in resno odgovoril:

»Svoje tedensko plačo, rdečilo za ustnice in podobne drobnarije. Potem beležnico in svoje ključke.«

»Beležnico, pravite? Kaj pa je zapisovala v njej?«

»Kako naj to vem? Ne morem vam povedati več kakor to, da je imela beležnico. Več mi nikoli ni zaupala.«

»To je bilo pametno od nje,« je zamrmral Slad in se ogledoval po sobi. »Ali morebiti veste, kje bi sedaj mogla biti?«

Ko je Edvin odločno nikalno odgovoril, se je detektiv obrnil h Calamu:

»Moramo jo najti in sicer čim prej... da ne bo prepozno.«

Edvin je skočil pokonci.

»Kaj pravite? Da ne bo prepozno?«

»Ali mar niste tudi sami pomišljali, da se vaša sestra, ki je bila uradnica pri odvetaiku Staridgeu, morebiti nahaja v podobni nevarnosti...«

»Vi mislite, da bi tisti zločinec, ki je mene mahnil po glavi, utegnil tudi njo...«

Naprej ni rekel nobene besede, ker je ta trenutek odjeknil strel. Nekdo je zakričal, da je odmevalo v vsej hiši in takoj nato je nastalo ropotanje.

Slad je izpustil roko in stekel po stopnicah navzdol. V prvem nadstropju je že bilo nekaj radovednežev, ki so mu zagnali pot. Med njimi je bil tudi policaj Smith,

ki je zmeden vrtel svoj šlem v rokah.

»Kam je stekel?« ga je vprašal Slad. Vzklik iz sobe na koncu hodnika mu je odgovoril:

»Za božjo voljo! Soba Vere Towley! Kdo je bil to, Smith?«

»Nisem ga videl, gospod. Prišel je iz te sobe tule,« je rekel in pokazal vrata, za katerimi je ležal mrtel Staridge, in v tistem trenutku je že ustrelil. Meni je v glavi zabrenčalo. Ko se mi je glava umirila, je grozil s streljanjem, če mu mlada dama na koncu hodnika ne bo odprla sobe.«

Slad je stekel po hodniku. Clneton in Calam sta drvela za njim, takoj nato pa je tekel Edvin. Vrata so bila zaklenjena.

»Odprite, gospodična Towley!« ji je zavpil Slad.

Edini odgovor od znotraj je bil krik. Slad je ponovil svojo zahtevo s še bolj odločnim glasom, da je znotraj zarožljaj ključ in so se vrata odprla. Soba je bila popolnoma temna. Detektiv je z nogo butnil vrata, toda istočasno se je edključil in takoj vetopil v sobo. Ta hip je zadonel nov strel in krogla je zažvižgala mimo njegove glave ter se zapčila v zid. Opaž se je odkrutil in padel na tla. Nadzornik je popadla jeza. Za las je ušel smrti.

Videl je, da je strel priletel od okna. Po vseh starih se je plazil tja in pri tem je nenadoma zaslišal stokanje, ki je prihajalo od nekoga, ki je bil na tleh. Stegnil je roko v tisto smer in otipal je obraz neke ženske. Obraz je bil moker, pa ne od solz. Slad je vedel, kaj je to. To je kri...

Od tu in tam

Patriarh srbske pravoslavne cerkve dr. Gavril je obiskal episkopa dr. Velimira Nikolajevića v samostanu Kalenich. Patriarh in episkop sta imela daljši razgovor, po katerem je patriarh izjavil, da sta z episkopom dr. Nikolajevićem edina v misli, da je treba vse storiti, da se prerodi srbski narod. Episkop dr. Velimirovič pa je izjavil, da sta se s patriarhom sporazumela, da je treba v srbski pravoslavni cerkvi korekcije, koncentracije in normalizacije. Po sestanku je patriarh odpotoval spet v Belgrad. Časopisje, ki poroča o tem dogodku, ne piše ničesar o vzrokih tega nenadnega sestanka. Do sedaj je bilo znano, da se episkop dr. Nikolaj Velimirovič od smrti patriarha Varnave ni hotel več udeleževati zasedanja svetega sinoda in arhierijskih saborov srbske pravoslavne cerkve. Dr. Velimirovič je zastopal ostro stališče proti konkordatu in se pozneje ni strinjal z naziranjem patriarha Gavrilu in njegovih sodelavcev. Kakor pa se da sklepati iz sestanka v samostanu Kalenich, se je dr. Velimirovič sedaj s patriarhom pobotal.

Izvoz živine in svinj iz naše države je bil lani mnogo večji kakor pa leto poprej. Lani je šlo v tujino 343.000 glav goved, telet in svinj v vrednosti 599 milijonov dinarjev, predlansko leto pa 293.000 glav v vrednosti 456 milijonov dinarjev. Celoten izvoz živine, masti, mesa in mesnih izdelkov pa je znašal lani 1 milijardo in 48 milijonov dinarjev ali za 247 milijonov dinarjev več kakor predlansko leto. Navzlic pospešenemu izvozu se številčno stanje goved pri nas ni dosti spremenilo. Lani je bilo po statistiki kmetijskega ministrstva približno 4.224.000 glav, eno leto prej pa 4.267.039 glav. Svinj je bilo lani okrog 3.503.000 glav, predlani pa 3.450.000. Da bi pa naša država mogla izpolniti vse svoje obveznosti, kar se tiče izvoza živine, je bila izdana tudi uredba o treh brezmesnih dneh. Uredba se je izkazala za koristno in je po eni strani koristila izvozu, po drugi pa je ostalo spet več živine za razpolo.

Podražitev koruze in dvig cene svinj na domačem trgu je povzročilo, da so skoro vsi izvozniki odpovedali udeležbo pri izvozu v tujino. Doslej je dobil izvoznik za svinje za Nemčijo po 11.50 din, za Italijo pa 12 din za kilogram. Med tem pa se je cena na domačem tržišču toliko dvignila, da dobi izvoznik doma za kilogram po 13.50 do 14 din in se mu tako ne izplača prodajati svinj in svinjskega mesa v tujino. Izvozniki zaradi tega zahtevajo, naj ravnateljstvo za zunanjo trgovino povzroči odkupne cene blaga za izvoz in sicer tako, da bodo dobili izvozniki za svinje, ki bodo prodane v Nemčijo in Italijo, vsaj 16 din za kilogram.

Belgrajska občina je tudi že ukrenila vse potrebno, da bo prebivalstvu zagotovila cenen kruh. Da bi prenehala stalna borba in prepiranje o kruhu in cenah s peki, ki so vztrajno trdili, da imajo stalno izgubo, je občina sklenila kupiti svojo pekararno, povrh tega pa bo zgradila še novo pekarno, v kateri bo vsak dan lahko spekla 30.000 kg ljudskega kruha. Občina je sklenila s Privilegiranega izskega kruha. Občina je sklenila s Privilegiranega izskega kruha. Občina je sklenila s Privilegiranega izskega kruha.

Ponesrečenega pilota Striževskega, radiotelegrafista Petroviča in tajnika francoskega poslanstva v Belgradu Perengija so v sredo pokopali v Belgradu. Vsi trije so se bili ponesrečili v letalski nesreči na Velebitu. Pri pogrebu je bilo veliko številno odličnikov. Ulice, skozi katere je šel pogreb, so bile nabito polne ljudstva. Govorniki so slavili Rusa Striževskega kot najbolj izvežbanega civilnega pilota, ki je bil tudi v vsakem pogledu najboljši zanesljivi. — Zavarovalnica »Jugoslavija«, ki je imela zavarovane vse potnike in tudi letalo, je položila ravnateljstvu »Aeroputa« 6 milijonov dinarjev na račun zavarovalnine, ostalo pa bo dala, čim bodo komisije končale delo. Vsak potnik na letalu je bil zavarovan za 375.000 dinarjev, pilot in radiotelegrafist pa sta bila zavarovana še posebej. Letalo je bilo zavarovano za tri milijone dinarjev, kolikor je pač veljalo takrat, ko so ga kupili. Letalo je bilo znanke »Lokhid« in je bilo izdelano na Angleškem. Danes, ko je vse podražilo, je bilo letalo vredno še kak poldrug milijon dinarjev več kakor poprej.

Nenavaden začetek je med stanovskimi tovariši povzročil odvnetnik dr. Mihael Heinal iz Zablja, ki se je prišel sam prijaviti sodišču v Novem Sadu rekoč, da ga naj zapro, ker je poneveril 80.000 dinarjev kot ravnatelj neke zabljske za druge. Odvnetnik je nervozno pridrvel na sodišče in takoj zahteval, da ga zapro in obtožijo za njegovo poneverbo. Ker se kaj takega navadno ne zgodi, da bi se odvnetnik sam obtožil za svoj greh, je sodnik sprva mislil, da gre za živčno razkrojenega človeka. Začel pa ga je nato zasliševati, vendar se iz odvnetnikovih izpovedi ni mogel prepričati o dejanskem stanju. Zato je odvnetnika poslal domov, obenem pa krajevnim oblastem izročil stvar v obravnavo.

Grozno krvoprelitje je povzročil pobesneli kovač Mehmed Ibišević iz Bujanovca pri Krivi Palanki. Mož je bil prišel z dvema tovarišema na orožne vaje. Sedel je s tovarišema v gostilno in pil. Neprizadovoljen in neizgovarjen je kovač potegnil nož in začel divje mahati okrog sebe. Preden sta mu mogla tovariša pobežniti, je vsakega od njiju že oklal in sicer Huseina Mamutovića tako nevarno, da je nesrečnik takoj izdihnil, drugega pa je nevarno ranil. Čim je svoje izvršil, je zdivjal na ulico in kot besen sekal z nožem okrog sebe in ranil še štiri druge ljudi. V splošni zmedbi je pobežnil in šele kasneje je nekdo prišel k orožnikom in jim javil, da visi na njegovem vrtu neznan obesenec. Komisija je ugotovila, da se je obesil kovač Ibišević, ki si je še prej prezeval trehbrčkonje iz ševič, ki si je še prej prezeval trehbrčkonje iz ševič, ki si je še prej prezeval trehbrčkonje iz ševič.

Tudi novosadska občina se je odločila odpreti svojo aprovizacijsko prodajalno in zalogo, iz katere bodo dobivali mesečni povišani cenah živila vseh vrst. Ta ukrep naj bi zavezil brezvestno špekulacijo zasebnikov. Mestna prodajalna bo prodajala tudi drva, za katera bodo skušali dobiti dovoljenje za izvoz od hrvaškega bana. Zato je bila občina poslala v Zagreb posebno delegacijo. Prav tako je tudi Subotica poslala posebno delegacijo, ki je hotela izposlovati za prvo silo 250 vagonov drv, katere bi prvenstveno porabila za kurjavo v bolnišnicah in drugih zdravstvenih zavodih. Banske oblast je Subotici zagotovila vsaj količino drv in zraven postavila pogoji, da rajši vidi, če občina plača drva z žitom kakor pa z denarjem. Iz tega se vidi, da je banska oblast v Zagrebu izdala uredbu za omejitev izvoza drv iz svojega področja prvenstveno zaradi tega, da bi na ta način dobila v roke sredstvo, s katerim bi prisilila vojvodinske žitne trgovce, da bi nekoliko bolj upoštevali potrebe pasivnih krajev.

GIUSEPPE LUGO poje danes zadnjikrat v filmu

PESEM VETRU

arije Puccinija, Verdija, Leoncavalla, Bixia in Valente

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri

Kino Union, tel. 22-21

Narodno gledališče v Ljubljani razpisuje abonma za prihodnjo sezono

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani razpisuje abonma za novo sezono in vabi vse sloje, da se prijavijo za stalnega in rednega obiskovalca našega gledališča.

Predstave so razdeljene na abonmaje: Premier-ski abonma, stalni abonma Sreda, stalni abonma Četrtek, abonma red A in abonma red B.

Abonmaja reda A in B imata predstave ob vseh delavnikih, premier-ski abonma dobi vse premiere, stalna abonmaja Sreda in Četrtek pa imata predstave stalno ob sredah in četrtekih.

Vsak abonment dobi v sezoni 38 predstav: 20 dramskih in 18 opernih odnosno operetnih.

Prijave za abonma sprejemamo v veži dramskega gledališča od srede 4. do srede 18. septembra dnevno od 10 do 12 in od 15 do 17.

Abonment lanske sezone bodo njihovi sedeži rezervirani do srede 11. septembra do 5 popoldne. Od četrta 12. septembra dalje bodo vsa razpoložljiva mesta na razpolago novim interesentom.

Cene premier-skega abonmana in stalnih abonmajev Sreda in Četrtek so za 10% višje od abonmajev A in B, vendar še vedno jako nizke, saj uživa privatni abonment v razmerju z dnevnimi cenami približno 30% popusta, državni in samoupravni uradniki pa dosežejo kot uradniški abonenti 40 in več odstotka.

Abonma je plačljiv v 10 zaporednih mesečnih obrokih; prvi obrok pri vpisu.

CENE ABONMAJA

Loža v parterju (4 osebe) 10 obrokov po 280 din, uradniški abonma 230 din. Loža v I. redu št. 1 — 5 280 din, uradniški 230 din. Loža v I. redu št. 6 — 9 320 din, uradniški 260 din. Parterni sedeži I. vrste 85, uradniški 70 din, II.—III. vrste 80 do 66 din, IV.—VI. vrste 74 do 60 din, VII.—IX. vrste 66 do 54 din, X.—XI. vrste 56 — 48 din, XII.—XIII. vrste 50 do 44 din. Balkonski sedeži sredina: I. vrsta 58 do 48 din, II. vrsta 50 do 40 din, III. vrsta 42 do 32 din. Stranek balkon I. vrsta 50 do 44 din, II. vrsta 35 do 30 din. Galerijski sedeži: I. vrsta 32 do 25 din, II.—III. vrsta 28 do 22 din, IV. — V. vrsta 23 do 18 din.

REPERTOAR DRAME

Drama bo v sezoni 1940-41 nudila svojim abonmentom nadaljni pregled slovenske dramske tvorbnosti. V načrtu so tale dela: Jurčič-Kerež: Berite »Novice!«, Ogrinc: V Ljubljano je dajmo, Medved: Stari in mladi, Cankar: Pohujšanje v dolini šentflorjanski, Milčinski: Cigani, Funtek: Tekma, Finžgar: Razvalina življenja, Kozak Ferdo: Lepa Vida. Poleg teh še eventualno nova dela sodobnih slovenskih avtorjev po vrsti, kakor bodo predložena in sprejeta. — Od jugoslovanskih avtorjev, ki naj s prejšnjimi imenovanimi slovenskimi tvorijo jedro repertoarja, bo vpričeto predvsem po eno delo priznane erbe in hrvaške literature, po možnosti: Nušić: Protekacija, Ogrizović: Hasanaginca. — Klasični repertoar bo zajemal. Drama iz naslednjih del: Sophokles: Epid na Kolonu, Shakespeare: Romeo in Julija, Koriolan, Hamlet, Kar hočete, Goethe: Egmont, Schiller: Kovarstvo in ljubezen, Li-Hsing-tao-Klabund: Krog s kredo. — Ostali repertoar pa iz naslednjih: Dostoevski: Idiot, Čehov: Tri sestre, Češnjevič: Ostrovska, Nevil: Scheinplutogov, Stravinski: Gohry: Šesto nadstropje, Bergamano: Markurell, Shaw: Nikoli ne več, Anderson Maxwell: Kraljica Elizabeta, Praž: Zaprti vrata, Camasio in Oxilia: Bog z vami, mlada letal, Schönher: Ugrabljeni Sabinke. — Za mladino bo vpričeto Drama poleg ponovitve prejšnjih iger po možnosti tudi Milčinskega: Mogočni prstan in igre Bourneuve: Mak lord.

REPERTOAR OPERE

Operni repertoar za novo sezono bodo sestavljale operne umetnine iz različnih narodnih kulturnih edinic od klasične do moderne. Sestavljen bo iz naslednjih del: iz klasičnega opernega zaklada: Mozart: Figarova svatba, Beethoven: Fidelio, Rossini: Seviljski brivec. Iz romantičnega (zgodnjega): Nicolai: Vesele žene windsorske, Glinka: Ruslan in Ljudmila iz visoko romantičnega; Čajkovski: Pikova dama, Dvorak: Rusalka, Janáček: Jenůfa, Gounod: Faust, Goldmark: Sabska kraljica. Iz verističnega: Bizet: Carmen. Iz impresionističnega: Debussy: Peleas in Melisanda, Novak: Balet Niko-

tina in Signorina Giuventu. Iz zadnje moderne: Švab: Kleopatra, Bravničar: Hlapec Jernej. — Po narodnosti skladateljev sta torej v repertoarnem načrtu: 2 slovenski operni deli, 5 slovenskih, 4 nemška, - italijansko in 3 francoska. — Iz operetnega zaklada bodo vpričetojene: Lehar: Grof Luxemburški, Carievič, Friderika, Nedbal: Poljska krt.

Za letošnjo sezono je Uprava Narodnega gledališča angažirala tri nove soliste: Theo Labošev, Sonjo Ivančič in Borisa Popova.

Kot gostji bodo tudi v tej sez. sodelovali: Zlata Gjurgjevič, Vanja Leventova, Elza Karlovčeva, Jože Gostič in drugi svetovni pomembni gostje. — Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani.

Poljičanski prosvetariji grade krasen prosvetni dom

Poljčane, 29. avgusta.

Poljičanski prosvetariji pod kopastim Bočem, so na zunaj zelo skromni ljudje, ker se kljub živahnemu delovanju prav malo oglašajo. Poleg te molčečnosti bi človek skoraj menil, da jih je »doba mrzlih kumaric« preveč objela. Toda temu ni tako.

Leta 1936 so poljičanski prosvetni delavci od g. Hartnerja odkupili lepo hišo zraven župne cerkve, ki so jo uporabili za društvene prostore. Po nesrečnem naključju pa je poslopje letošnjo zimo zgorelo, s čimer je bilo društvo občutno prizadeto. Požar je s poslopjem vred uničil še vso knjižnico in nekaj druge opreme.

Agilni prosvetariji pa niso klonili. Pametno gospodarstvo, ki jim je po nesreči dalo lepo zavahvalnino, in volja do prosvetnega dela, sta v njih vzbudila kmalu zamisel za gradnjo novega in lepšega Prosvetnega doma. Nekaj sej so imeli in sklep o postavitvi poljičanske prosvetne hiše je padel. Za meseca maja so zidovje, ki je ostalo nepoškodovano, razrušili, malo ločili od opeke ter očistili teren. Prejšnjo, nepoškodovano klet, so pustili, saj bo prišla zelo prava.

Načrte za novo stavbo je napravilo gradbeno podjetje Kamnikar iz Ljubljane, ki vodi tudi stavbena dela. Imela bo naslednje prostore: klet, dvorano z galerijo, oder z garderobo in sobami za igralce, društveno sobo, verando in razne pritlikline. Vhod bo na zgornji strani. Desno v pritličju bodo tudi posojilniški prostori, dočim bodo zgoraj stanovanjski. Načrt je najlepše izdelan in bo dočel Prosvetni dom res krasen prosvetna hiša, ki bo prosveti v ponos; saj bo eden izmed najlepših domov na področju mariborske PZ.

Dela kar hitro napredujejo. Zgrajeno je že vse zidovje. Fanteje in dekleta, v kolikor jim omogočajo domača opravila, pridno pomagajo pri zidanju. Mnogi kmetje pa so pripravili les za streho in notranjo opremo zastoj in ga bodo tudi pripeljali na določeno mesto, ko bo treba. Treba bo namreč čimprej stavbo pokriti, da slabo vreme ne bo delalo škode. Vendar pa ima Prosvetno društvo dvorano, galerijo, oder in pritlikline, namen dovršiti že vsaj do konca septembra, da bi se moglo prosvetno delo s pričetkom jeseni že začeti. Gotovo se mu bo načrt posrečil, ker stvar podpirajo z velikim razumevanjem tudi razni meceni.

Aprovizacijski odbor pri mestni občini za prehrano mariborskega prebivalstva

Maribor, 29. avgusta.

Zadnje dni se je pokazalo, da so v Mariboru glede prehrane mestnega prebivalstva, zlasti kar tiče preskrbe moka in kruha, nastale velike težave, ki so nujno zahtevale, da občina poseže vmes. V smislu uredbe o preskrbi prebivalstva z živilji je bil zato danes pri mestni občini ustanovljen aprovizacijski odbor za mesto Maribor.

V odboru so naslednji gospodje: za občinski svet svetnik Josip Petejan, vodja Osrednje kmetijske zadruge v Mariboru Snoj ter občinski uradniki Lekar, Habinc in inž. Večerjevič. Odbor se je danes predpoludne sestal k svoji prvi seji.

Zahvala

Prijateljem in znancem, ki so z nami sočustvovali, spremljali našega predobrega očeta in starega očeta na njegovi zadnji poti in mu pokrili grob s cvetjem, izrekamo našo najiskrenejšo zahvalo.

Svete maše za dušnike bodo darovane v ponedeljek, dne 2. septembra ob 9 zjutraj v frančiškanski cerkvi v Ljubljani in v farnih cerkvah: Rova, Palovče, Homec, Radomlje, Mengeš in v Šmihelu.

Kolovec — Ruperčevrh, 30. avgusta 1940

Rodbine:

Inž. Vladi Stare, Sašo Stare, dr. M. Rus, inž. M. Lenarčič, Fr. Fabiančič

Vremensko poročilo »Slov. doma«

Kraj	Barometer	sko stanje	temperatura v C	temperatura v F	Relativna vlažnost v %	Ončinenost od 0 do 10	Veter (smer, jakost)	Pada-vine (mm)	Vrsta
Ljubljana	760,0	22,4	14,0	57	80	10	0	1,3	dež
Maribor	762,1	19,0	13,0	55	80	7	NE, 14	—	dež
Zagreb	765,2	23,0	13,0	55	90	4	NE, 14	—	—
Belgrad	764,9	27,0	13,0	55	90	4	SE, 14	—	—
Sarajevo	765,9	25,0	11,0	52	80	0	0	—	—
Vis	763,4	23,0	17,0	63	0	NE, 14	—	—	—
Split	762,1	23,0	19,0	66	0	SW, 14	—	—	—
Kumbar	762,1	25,0	15,0	59	1	NE, 14	—	—	—
Rab	762,1	24,0	18,0	62	2	0	—	—	—
Južurbovnik	761,7	27,0	17,0	63	4	E, 14	—	—	—

Vremenska napoved: Spremenljivo, nagnjeno k rahlim padavinam.

Koledar

Danes, petek, 30. avgusta: Roza Limb. Sobota, 31. avgusta: Rajko.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Trgovski učni zavod v Ljubljani, Kongresni trg 2. Vpisovanje v Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti se vrši dnevno. Podrobne informacije in prospekte daje vodstvo tečaja med običajnimi uradnimi urami.

Narodne noše iz Ljubljane se zbirajo k skupnemu odhodu k odkritju kraljevega spomenika na nasipu Sv. Petra, kjer se zbirajo tudi vsa društva, ki so vključeni pri Prosvetni zvezi s svojimi društvenimi zastavami in narodnimi nošami. Zbiranje je med 8—9. Na mestu, kjer bo zbirališče, se bodo tudi žigosale izkaznice onih narodnih noš in članov onih društev, ki so prišli z vlakom v Ljubljano. Samo ta namreč rabijo izkaznice za četrtnsko vozino. Vse druge narodne noše iz Ljubljane in ljubljanske okolice, ki ne prihajajo z vlakom, ne rabijo posebnih izkaznic, ker bodo skupno odkorakali na prostor, ki jim ga bo določil pripravljalni odbor.

Otvoritev Kina Matice. Po dvomesečni prekinitvi igranja bo začel jutri kino Matice novo filmsko sezono. Med tem časom se je v kinu Matice mnogo spremenilo. Kino je novo in izredno okusno opremljen s modernimi, novimi in udobnimi sedeži, dvorana in zunanji prostori so novo preslikani, montirana je nova tehnično dovršena zvočna aparatura, ki bo v akustični dvorani prila do polne veljave. Novi kino Matice bo napravil tedaj na svoje goste najlepši in najugodnejši vtis. Kot otvoritveni film je dala uprava kina Matice na spored monumentalni ruski film »Peter Vellik«. Ta film je bil v delu polna tri leta, pri čemur so žrtvovali Rusi za svoj reprezentančni film ogromna denarna sredstva. Poleg prvovrstnih igralcev kakor Simonov, Cerkasov, Zarov itd., je sodelovalo pri ustvarjanju filma nad 50.000 statifov. Film je izdelan po romanu Alekseja Tolstaja; to knjižno delo je prevedeno v 49 svetovnih jezikov. Povsod, kjer koli je bil film predvajan, je napravil na gledalce velikanski vtis in nedvomno bo premiera »Petra Velikega« tudi za Ljubljano, kjer bo krasna predstava filma za vso našo državo — senzacija prvega reda.

Vpisovalje v drž. srednjo glasbeno šolo, ki ima po št. 4 uredbe o umetniških šolah značaj popolne srednje šole, se prične 2. septembra in traja za novostopivše do vključno 5. septembra, za bivše gojence pa do 15. septembra. Sprejemni izpiti se vrše od 7. do 10. septembra. Interesenti dobe vse informacije v pisarni zavoda, Gosposka ulica 8-I. Na razpolago so tudi prospekti Poučevalo se bo kompozicijo, solopetje, klavir, orgle, vse orkestrske instrumente ter teoretične in glasbeno-znanstvene in splošno kulturne predmete.

Krajevna organizacija Legije koroških borec v Ljubljani vabi vse svoje članstvo na članski sestanek, ki bo v soboto, dne 31. avgusta t. l. ob 20 zvečer v salonu restavracije »Pri levku« na Gosposkovi cesti. Dnevni red tega sestanka je zelo vreden, zato pričakujemo točno in polnoštevilno udeležbo.

Ljubljana dobi nove avtomatične pisemske nabiralnike. Sedanji pisemski nabiralniki tipa »Paris« so postali že slabi; avtomatični mehanizem je pogosto odpovedal ter so bile pritožbe na dnevni red. Poštna uprava je sedaj nabavila nove nabiralnike jugoslovanskega proizvoda ter bodo zato v teku meseca septembra 80 najstarejših nabiralnikov zamenjali z novimi. Da ne bo občinstvo preveč pogrešalo nabiralnikov, bodo zamenjavali tako, da se bo na en dan demontiral vsaki tretji nabiralnik v dotičnem okraju. Zato prosimo nekoliko potrpljenja, ker bo pač treba vlagati pisma v sosedne nabiralnike. Po demontaži bodo sicer vzdali takoj novo pritrjeno železje, toda nove nabiralnike bodo obesili šele tretji dan, ko bo vzdana podlaga dovolj trdna. Opremo s tablicami s časovno oznako pobiranja pismen bodo novi nabiralniki dobili šele proti koncu septembra, pobiranje pism pa se bo tudi medtem časom vršilo kot doslej.

Zenini in neveste, oglejte in izberite si halo na Ljubljanskem velesejmu od 31. avgusta do 9. septembra. Pohištvo zadnje mode, praktično in udobno, srednjim slojem zmogljivih cen, bo na izbiro, in ureditev prijetnega doma ne bo prav nič težka.

Tekmovanje harmonikarjev bo, kakor običajno, tako tudi letošnjo jesen na velesejmu, ki se bo vršil od 31. avgusta do 9. septembra. Tekmovanje bo ves dan 8. septembra.

Od 31. avgusta do 9. septembra nam bo podal Ljubljanski velesejem 47. razstavno prireditelje. Pokrovitelj prireditve je Nj. Vel. kralj Peter II. Razstavni prostori so vsi zasedeni, pa bo ta prireditve prav lepa revija naše gospodarske delavnosti, ki je tudi sedanji težki časi ne morjo pritišniti ob tla, kakor je ni pritišnila dolga leta trajajoča kriza. Na velesejmu bodo zastopane vse pomembnejše industrijske in obrtne panoge, tako kovinska, tekstilna, papirna, elektrotehnična, kemična, steklarska, živilska, stavbna, poljedelski stroji, glasbila, kurjave, keramika itd. Mimo tega bodo še zaokrožene razstave pohištva in stanovanjske opreme, malih domačih živali, male obrti, naša vsakdanja prehrana, zobna tehnika, obramba pred napadi iz zraka, cvetje in zelenjava, likovna umetnost, motorna in brezmotorna letala in turizem. Dne 8. septembra bo tekmovalje harmonikarjev. Obiskovalci velesejma imajo na jugoslovanskih železniških brezplačnih povratkih, v pomorskem prometu je določen 50. v zračnem pa 10 odstotni popust.

Neustrašenost je rešila sedanjega papeža

»Nič ne boste pridobili, če me umorite. Hočem Nemčiji samo dobro« — je dejal, ko so ga v Monakovem napadli komunisti.

Ko je bil papež Pij XII., nekdanji nadškof Eugenio Pacelli, leta 1918 nuncij v Monakovem na Bavarskem, je neko decembrsko noč v njegovo palačo udrl oddelek rdeče garde, da bi ga umoril. Istečasnno je nastala v Monakovem velika vstaja, ki so jo vprizorili komunisti ali »spartakovci«, pod vodstvom znanega voditelja socialistov Karola Liebknehta in anarhistinje Rose Luksemburgove. Sestrano ljudstvo je bilo vse zbegano zaradi vstaje v mestu, katerega so imeli začasno v oblasti oboroženi komunisti.

Največji sovražnik in trn v peti jim je bil seveda nadškof Pacelli, ker je neustrašeno ono nedeľjo v svoji katedrali s prižnice obsojal početje komunizma in miril katolčane, naj ne prelivajo krvi.

Zato so ga rdečkarji obsodili na smrt in vdrli z nabasanimi samokresi v njegovo palačo.

Pacelli je v tem vrvenju takoj pritekel po stopnicah do veže, oblečen v svoj ornat, na prsih pa se mu je blestel zlati kržec. Že je druhal proti njemu naperila samokrese, toda teh se Pacelli ni prav nič ustrašil. Z nasmehljajem in mirno je nagovoril napadalce: »Nič ne boste pridobili, če me umorite. Jaz hočem Nemčiji samo pomagati.«

Razložil jim je nato težavno stanje Nemcev in njih pretečo nevarnost s poudarkom, da se mu Nemci zelo smilijo.

Neustrašen nastop in besede nuncija Pacellija so na komuniste tako učrkovale, da so pospravili svoje orožje in osramočeni odšli iz kardinalove palače.

Poseben alkohol - popoln nadomestek bencina

V Franciji so v sedanji stiski za bencin izumili novo pogonsko sredstvo za motorje, ne da bi jih bilo treba kaj predelati

Vprašanje pogonskega sredstva za avtomobile in druga motorna vozila je v Franciji postalo posebno pereče, odkar se je za Francijo tako nesrečno končala vojna z Nemčijo. Vendar pa zdaj prihajajo iz Clermont Ferranda poročila, ki pravijo, da se tudi že pomanjkanje bencina vedno manj čuti. Precejšnjo zaslugo za to je treba pripisovati nekaterim novim izumom na tem polju. Poročilo iz Clermont Ferranda pravi nekako takole:

Francoski iznajdljivi um se kaže tudi v uspešni in hitri rešitvi vprašanja tekočega goriva. Razni znanstveniki si prizadevajo, da bi iznašli nova pogonska sredstva, ki bila takšna, da zaradi njih ne bi bilo treba predelovati motorjev in v zvezi s tem tudi ne avtomobilov. To bi bil edini način, na podlagi katerega bi bilo mogoče hitro poživiti promet, ki je v zadnjem času tako zastal.

Prizadevanja strokovnjakov pri iskanju novih pogonskih sredstev pa so tudi že rodila uspehe. Znanstveniki so iznašli že kar celo vrsto novih pogonskih sredstev, ki so jih tudi že preizkusili pri vožnji z avtomobili. Ta goriva popolnoma nadomeščajo bencin. Skoro vsak teden poročajo o kakšnem novem izumu ali vsaj o poskusih, ki jih delajo na tem polju. Če se vse te napovedi uresničijo — pravi dalje poročilo agencije Havas iz

Clermont Ferranda — ne bo več treba čakati na pošiljke bencina iz tujine, ki so zaradi angleške pomorske zapore dvomljive.

Omenjene nadomestke bencina dobivajo iz raznih snovi in na več ali manj kompliciran način. Po iznajdbi tako imenovanega »savoyjskega bencina«, o katerem je bila javnost obveščena pred nekaj tedni, so izumili kot pogonsko sredstvo neko posebno vrsto alkohola, ki ga lahko uporabljajo vsi motorji, ne da bi jih bilo treba predelati. Izumil ga je specialist za izdelovanje tankov za časa vojne Henry Armand.

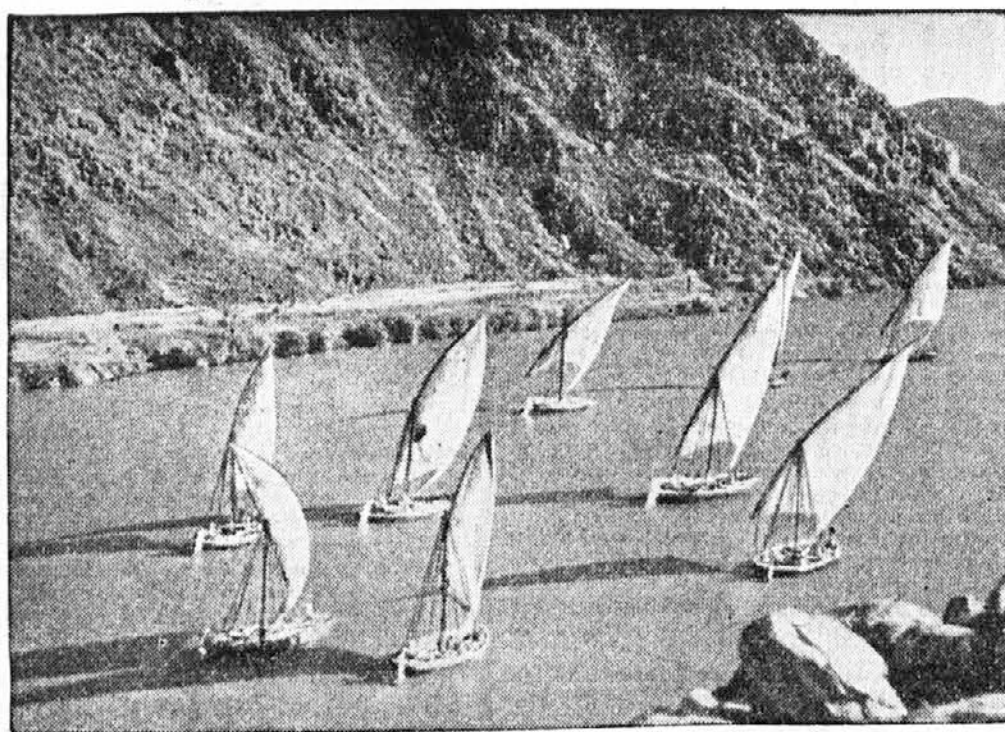
Vprašanje tekočega goriva se je v Franciji začelo najenostajše že takoj po svetovni vojni, leta 1919. Vendar je v velikih meri ostalo skoro do zadnjega nerešeno, ker pač rešitev tega vprašanja zaradi zadostnih količin bencina, ki jih je Francija lahko dobivala od vseh psovod, ni bila tako nujna. Resneje pa so se začeli z njim ukvarjati po nedavni sklenitvi premirja med Francijo in Nemčijo. Armand se je z vso vnetostjo vrnil na posel. Posrečilo se mu je skupno v svojimi najbližjimi sodelavci najti posebne vrste alkohola, ki lahko popolnoma nadomesti prejšnji bencin. Sam je dejal, da mu je šlo za to, da izumi takšno tekoče gorivo, ki bi se moglo takoj uporabiti za vse vrste motorjev, in čigar pridelovanje ne bi delalo težav. Proizvajali bi ga iz surovin, ki jih Franciji ne bo treba uvažati, ker jih ima sama dovolj na lastnih tleh. V tem primeru gre za alkohol, ki tvori bistveno podlago novega pogonskega sredstva. Ostale primese so bile uporabljene z namenom, da bi bil alkohol bolj kaloričen, da bi proizvajal večjo toplotno energijo. Novo pogonsko sredstvo lahko uporabljajo razen avtomobilov vseh vrst tudi razne turbine, ne da bi jih bilo zato treba kaj predelavati. Proizvodnje specialnega alkohola kot pogonskega goriva ni skoro nič dražje kot pa proizvodnja bencina. Da pa tudi v tem oziru ne bi bilo nobene razlike, dela zdaj Armand poskuse še z neko posebno pripravo, s pomočjo katere bi se proizvodnja njegovega »bencina« pocenila najmanj za polovico.

Ni pa on edini, ki se v zadnjem času vneto ukvarja s temi novimi izumi. Na tem polju se udeležujejo tudi nekateri francoski profesorji, ki so si vprava zaradi tega pridobili velik sloves.

Kakor se iz tega vidi, so si na Francoskem hitro znali pomagati iz neprijetnega položaja, v katerem so se glede na pomanjkanje pogonskih sredstev znašli po neuspeli vojni z Nemčijo. Mnogo gorja pa bi bilo prihranjenega, če bi bili morda še na drugih poljih tako iznajdljivi, vsaj tam, kjer je to odvisno od njih samih.

Tudi pisemske znamke delajo reklamo

Danani časi so poleg vsega drugega, dobrega in slabega, prijetnega ali neprijetnega, tudi časi, ko hoče imeti svojo veliko besedo najraznovrstnejša reklama. Pojavlja se na vseh področjih, kjer koli bi utegnili prinesiti količjak koristi. Posebne vrste pa je reklama, ki jo delajo razne države s pomočjo svojih pisemskih znamk. Tako ima na primer Bolgarija na svojih znamkah sliko lepega grozda, Nova Fundlandija sliko polenovke, na kolumbijskih znamkah pa je naslikana krasna banana, da se človeku ob pogledu nanjo res kar sline pcede.

Jadrnice na Nilu, ki se jih zdaj poslužujejo tudi za prevažanje črt

Z zadnjega sprehoda po zanimivem svetu

Prve tri zlate kolajne za hrabrost so v Italiji podelili trem letalcem, ki so pokazali pri letalskih epopadih posebno junaštvo in so pri teh bojih tudi našli smrt. Četrta, ki je dobil to najvišje italijansko vojaško odlikovanje, pa je nek monter z italijanske vojne ladje, ki je žrtvoval življenje, da je s tem rešil svojega poveljnika.

Na Holandskem imajo zdaj že toliko premoaga, da ga nekaj lahko celo izvažajo v Belgijo. Pošiljali ga bodo, kakor pravi nemško poročilo iz Amsterdam, tja toliko časa, dokler belgijski rudniki ne bodo spet sami lahko zadostili potrebam v Belgiji.

Na polju italijanske samopreskrbe je bil te dni dosežen nov uspeh. 27. avgusta je namreč prvič prevozil prelaz Stelgio avtomobil, ki je kot pogonsko sredstvo uporabil lesni premog.

Od 1. septembra dalje bo vsak Anglež dobival na teden samo še po 120 gramov evrovega masla, in ne več po 180 gramov, kakor do zdaj.

Po umrlem italijanskem maršalu Italu Balbu so zdaj imenovali tudi dosedanja trg Sv. Avgustina v Modeni. To se je zgodilo v spomin na prve dni bojev fašistične stranke, ki se jih je udeleževal vidno tudi maršal Balbo.

Rooseveltov protikandidat za novega predsednika Zdrženih ameriških držav Wendell Willkie na svojem agitacijskem potovanju

Sir smejo na Holandskem po novem ukazu zdaj prodajati samo v trgovinah na debelo. Vsako prekupčevanje je torej prepovedano. Da pa se sir kljub temu ne bi preveč podražil, so mu določili najvišje dovoljene cene.

Umetno razganjanje megle V 5 minutah je zrak na srednje velikem letališču čist

Pri sedanjih bojih med Anglijo in Nemčijo pride Angležem kaj prav, če se za dan ali dva vleže nad njihovo ozemlje in nad Rokavski preliv gosta megla, saj pod njo najdejo precej varno zavetje angleška pristanišča, tovarne in tudi ladje, ki plovejo v vodah okoli nje. Kadar pa te naravne megle ni, si skušajo pomagati z umetno.

Ker pa se Angleži ne samo branijo, pač pa tudi napadajo, morda zanje ni nič manj važen njihov izum, kako se da megla prepočiti. Podrobnosti tega izuma sicer še niso povsem znane, vendar se je zvedelo vsaj to, da pri preganjanju megle uporabljajo neke posebne vrste toplote. Poskusi, ki so jih naredili na več krajih, so se menda izredno dobro obnesli. Pravijo, da je možno v petih minutah razganjati meglo s prostora, ki je 250 m dolg, 35 m širok in 100 metrov visok, kar približno odgovarja 100 metrov visokemu prostoru nad srednje velikim letališčem.

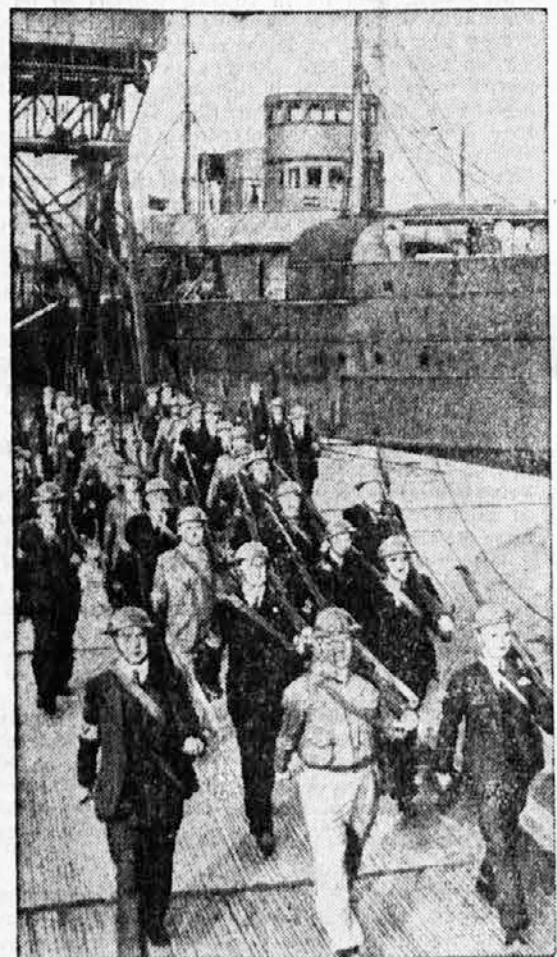
Radio

Program radio Ljubljana

Petek, 30. avgusta. 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45 — 12 Naše pesmi (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Koncert jugoslovanske glasbe (Radijski orkester) — 14 Poročila — 14.10 Tedenski pregled Tujskoprometne zveze — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura? Naši ljudje doma in v Ameriki (Branko Strazičič) Zgb — 19.40 Objave — 20 Za planince — 20.10 Vzgojna posvetovalnica (ga. Vida Peršuh) — 20.30 Peveki in orkestralni koncert. Sodeluje: Akademski pevski kvintet in Radijski orkester — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Samospevi ge. Valči Smerkoljeve, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek. — Konec ob 23.

Drugi programi

Petek, 30. avgusta. Belgrad: 20.15 Simfonični koncert — Zagreb: 20.30 Liszt-Strauss — Bratislava: 20.15 Slovenska plesna glasba — Brno: 19.25 Pisan spored — Praga: 18.15 Orkestralni koncerti — Solija: 20 Verdi: »Otello« — Beromünster: 20.10 Zborov koncert — Budimpešta: 21.15 Hayden: Simfonija — Horthy: 20 Laska glasba — Rim-Florenca: 20.30 Koncert orkestra — Trst-Milan: 20.30 Pisan večer — Sotens: 21.05 Koncert komorne glasbe — Kodanj: 22.20 Plesna glasba.

Oddelek britanske »Domovinske stražec na poti v londonsko pristanišče

odpora je bila, da se zmeša vladajoči stroj tako, da bi vlada malo popustila in da bi ji ljudske množice vsilile svojo voljo. K temu so prišla še navodila za pomoč upirajoči se množici, upiranje dajati davščin, ki so predstavljale dohodke, od katerih se je vzdrževala vlada, bojkot blaga, ki je bilo izdelano v Angliji in poniževanje vlade pred svetom ter domačo javnostjo, če bi vlada, kakor je izgledalo, uporabila proti množici brez moči orožje.

Gandhija, ki je bil že večkrat zaprt, so med znanim »solnim pohodom« zopet zaprli. To se je zgodilo, ko sem letel proti Indiji. Davek na sol je bil njegovo najučinkovitejše propagandno sredstvo, ker ta je tiščal vsakega posameznika od tri sto petdeset milijonov Indijcev najbolj. Gandhi je proglasil ta davek za nepravilnega in je zahteval, da ga ukinejo. Nad tri sto milijonov ubogih in revnih Indijcev je prav tako potrebovalo sol, kakor pa tistih nekaj bogatinov. Tako je pritiskal ta davek bolj na revne, kakor pa na ostale. Davek na sol je bil važen dohodek vlade in nihče si ni upal pridobivati iz morja soli, če ni imel za to uradnega dovoljenja. Gandhi je tako vodil proti obali množico, ki je demonstrirala in zahtevala svobodno pridobivanje soli. Ker so Gandhija med pohodom zaprli, je to povzročilo med njegovimi ljudmi silno ogorčenje. Ko sem se po dvodnevni vožnji

prilpeljal iz Karachija v Bombay, je bilo zelo napeto in vsak čas bi lahko počilo.

Bil sem priča dveh resnih nemirov. Prvi je bil v Wadali, v okolici Bombaya, drugi pa pri Dharasani, na katerega me je opozoril neki Gandhijev priista 20. maja 1930 zvečer. Ta mi je rekel, da se v Dharasani pripravljajo velike demonstracije, ki je bila kakšnih sto petdeset milj severno od Bombaya.

»Sarojini Naidu, znamenita indijska pesnica, vodi demonstracije pri Dharasani, kjer so solne ponve, naprave za pridobivanje soli. Najbližja železniška postaja je Dugri. To je osamljen kraj in se mora vzeti s seboj hrano in vodo. Najboljše je, če se brzojavi Naidu, da počaka na postaji v Dugri vozilo, sicer se mora precej pešati. Za vsak primer je treba vzeti s seboj primerno zalogo vode, ker voda iz vodnjakov domačinov je za belca škodljiva.«

Res sem brzojavil Naidu, da bi mi preskrbel voz. Toda to je bilo napak. Angleške oblasti so iz te brzojavke izvedele, kam grem in brzojavko zaplenile. Za vsako ceno so skušale preprečiti, da ne bi prišel v Dharasani in so izdale temu primerna navodila.

Odšel sem se ponoči. S seboj sem vzel zavitek kruha in tri steklenice vode. Cel ponoči je bila vročina neznosna. Nemiren sem hodil po oddeku gor in dol ter nisem mogel zaspati. Na teh železnih preputstvih potnikom samim skrb, da si preskrbijo posteljnino. Jaz pa nisem imel nobene in si tudi nisem mogel pomagati s slugo domačinom, ki je za potujočega Angleža nepogrešljiv.

Vlak se je ustavil ob štirih zjutraj. Postajenačelnik mi je povedal, da je dobil navodila, da moram takoj izstopiti. Ta postaja je bilo neko majhno mestce in se je imenovala Bulsar. Moje ugovarjanje, češ da imam vozni listek do Dugrija in da se po voznem redu mora tam vlak ustaviti, je bilo vse zaman. Oblasti so ukrenile tako, da se tokrat vlak na postaji Dugri ne bo ustavil. Med temi pogajanjmi je vlak odpeljal in jaz sem ostal v jutranjem somraku sam na zapuščenih postaji s postajenačelnikom, ki je bil domačin, in njegovimi uslužbenci.

Ko je zamazani postajenačelnik zvedel, da sem ameriški dopisnik in da sem namenjen obiskati Dharasano, kjer bodo demonstracije, mi je skušal pomagati. K sreči je znal angleško, in še precej dobro.

Bulsar je bilo mestce, kjer so prebivali domačini in očitno ni bilo nobenega Evropejca.

»Tukaj imamo samo en avto,« mi je rekel. »Toda poskušal bom, da ga dobite. Samo ne vem, če boste lahko prišli z avtom v Dharasano, ker pot pelje preko reke, ni pa nobenega mostu. Če je voda velika, najbrž ne boste mogli čez.« Poslal je nekega uslužbenca, da naj pripelje srečnega lastnika avtomobila. Ko je ta prišel, se je ves ogorčen branil, da bi se podal z menoj. Postajenačelniku je rekel, da je pripadnik swaraj gibanja in da noče nositi tuje obleke in imeti opravka z ljudmi, ki tako obleko nosijo. Sam je namreč bil oblečen v »dhoti« iz domačega platna, ki je izgledal kakor otroška srajca.

Zdelo se mi je, da me je sreča pustila na cedilu. Toda postajenačelnik mi je rekel, da mora kmalu pripeljati tovorni vlak. Obljubil mi je, da me bo spravil na ta vlak, samo če sprejmem osebje ne bo proti. Ko je vlak privozil na postajo, je osebje razložil, kako in kaj. Bili so voljni vzeti me s seboj. Splezal sem v osebni vagon, ki je na koncu vlaka. Od spremnega osebja ni znal noben angleško, bili pa so z menoj prijazni in so kadili moje ameriške cigarete. Sporazumevali smo se tako, da smo si kar z rokami mignili.

Dugri je bilo naselje iz nekaj hiš domačinov, ki so stale na ravnici, pokriti na debelo s prahom. Avtomobila nisem videl nobenega, ker Sarojini Naidu ni dobila moje brzojavke. Ponovil sem večkrat besedo »Dharasana« in pokazal z rokami proti obzorju. Tako sem zvedel za smer in sem se podal peš na pot. Hodil sem skozi kaktusovo grmovje in prosena polja po prahu, ki je pokrival pot na debelo.

Tako sem korakal po pokrajini kakšnih šest milj, obložen s kruhom in steklenicami z vodo. Sonce je neusmiljeno žgalo in spota me vprašal vsakega domačina, ki sem ga srečal, za pot. Končno sem prišel tja, kamor sem bil namenjen in kjer so se zbirali Gandhijevi ljudje.

Nekaj dolgih, s slamo kritih šup je stalo med kaktusovim grmovjem. Šupe so bile prenapolnjene in pod njimi je šumelo kakor v čebelnjaku. Zbranih je bilo okrog dva tisoč pet sto Gandhijevih ljudi, ki so bili vsi enako oblečeni — v »dhotije« — in pokriti s čepicami na tri ogle, kakor ameriški mornarji.

(Dalje prih.)